СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК LIX. Ч. 215. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СУБОТА, 15-го ВЕРЕСНЯ 1951. No. 215. JERSEY CITY and NEW YORK, SATURDAY, SEPTEMBER 15, 1951. VOL. LIX.

П'ЯТЬ ЦЕНТІВ в Злуч. Дер. Америки СІМ ЦЕНТІВ Закордоном Тел. „Свобода": BErgen 4-0807, 4-0237 — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 FIVE CENTS in the U. S. of America SEVEN CENTS Elsewhere

ПЕРША ЕСКАДРИЛЯ БЕЗПІЛОТНИХ БОМБАРДУВАЛЬНИКІВ

Вашинґтон, 13 вересня. — Команда повітряних сил оголосила, що 1 жовтня приступає до організації ескадрилі керованих стрілен, для вправ у тактичнім використанні безпілотних бомбардувальників у їхнім осередку в Коко, на Флориді. Ескадриля буде складена з бомбардувальників типу Матадор або Бі-61, які вже шість років виробляє фірма Глен Л. Мартін в Балтимор. Це вказує, що виробництво таких безпілотних стрілен набуло уже більших розмірів. Команда зайнята тепер прискоренням розвитку керованих стрілен. На пресовій конференції президент потвердив, що Матадор — це та нова фантастична зброя, яку він мав на думці, коли говорив про неї в Сан Франсіско. Теж і в конґресових колах заговорили про „фантастичну зброю". Повітряні сили кажуть, що нова ескадриля — це перше з'єднання таких стрілен для операцій. Воно буде під доглядом Тактичної Повітряної Команди, а це вказує, що стрільна будуть використані на коротку віддаль, отже для підтримки наземних військ. При цій нагоді нагадують вислів секретаря повітряних сил, Тамеса К. Фінлеттера, який сказав, що атомові бомби нового стилю можна буде вживати для стримання походу вперед наземних військ.

Знавці думають, що безпілотний бомбардувальник знаменито надається для такої тактики, якщо тільки керівний механізм буде справно працювати. Літак, керований пілотом, мусить скидати атомову бомбу з великої висоти, щоб не попасти самому під діяння вибуху. Тому і не легко потрапити точно на намічену ціль. Кероване стрільно таких труднощів не має.

Вправи з новими стрільнами переведені коло Аламаґордо, у Ню Мексіко, а пізніше їх перенесли до Коко, на Флориді. Департамент оборони призначив біліон долярів на виріб таких бомбардувальників різного типу і вони дістали привілей першенства при продукції.

Команда фльоти припинила вправи однієї ескадрилі на військовім кордоні на Алясці після того, як три чи чотири бомбардувальники впали на землю підчас вправ, при чому згинуло 45 літунів. Причину падання літаків перевіряє комісія, бо ці випадки трапляються на кордоні Сибіру, де скупчено тисячі совєтських літаків.

ФУНДАЦІЯ РОКЕФЕЛЕРА ВИДАЛА ПОНАД ОДИНАДЦЯТЬ МІЛЬЙОНІВ.

Ню Йорк. — Минулого року видала Фундація Рокефелера $11,247,496 на різнородні наукові цілі, як повідомляє її голова — Честер І. Барнард. Із згаданої суми 65 відсотків пішли на американські цілі, а решта на закордонні. Найбільше грошей пішло на справу народного здоров'я та на медичні і природничі науки. Фонд видав стипендії 341 здібним молодим науковцям, що покінчили університети, і фінансував 247 наукових праць.

ПРЕЗИДЕНТ НЕ ЗВІЛЬНИТЬ АЧЕСОНА

Вашинґтонн. — Президент Труман заявив ще раз, що Дін Ачесон залишиться на становищі секретаря стейту так довго як Труман буде президентом, а може й довше. Це викликало загальну усмішку, бо з того дехто зробив висновок, що Труман хоче кандидувати на президента за наступних виборів. Так само заперечив президент наче б він мав на думці робити якісь зміни в складі кабінету, заявляючи, що „теперішній кабінет такий двопартійний, як тільки може бути". Про політичне переконання нового секретаря оборони, Роберта А. Ловета, панує думка, що він безпартійний, хоч він прийшов перший раз до уряду за рекомендацією республіканців, а саме Генрі Стімсона, колишнього секретаря війни.

НОВА ВЕЛИКА ПЕРЕМОГА МАРУСІ БЕК В ДІТРОЙТІ

Дітройт. — Українка Маруся Бек, перша жінка в Раді міста Дітройту, зробила місцевому громадянству нову велику несподіванку, здобувши велику перемогу в правиборах до нової міської Ради. Між вибраними 18 кандидатами до Ради вона здобула друге місце, випередивши на майже 13,000 голосів навіть такого відомого місцевого політика, як Юджін Ван Антверп. Марусю випередив тільки президент Ради Луїс Міріяні, що здобув 126,594 голосів. Маруся Бек здобула 116,873 голоси, а Ван Антверп 103,958. Всі інші кандидати здобули нижче 100,000 голосів.

СЕНАТ ОДНОГОЛОСНО СХВАЛИВ 60 БІЛЬЙОНОВИЙ ВИДАТОК НА ЗБРОЙНІ СИЛИ

Вашинґтон, 13 вересня. — Сенат схвалив найбільший в історії Америки одноразовий військовий видаток на розбудову збройних сил і продукцію різного роду зброї висотою коло $60,000,000,000. За видаток голосували 79, проти — 0. Перед самим голосуванням провідники адміністрації погодилися на поправку сен. Г. Александра Смита скоротити загальні видатки на два з половиною відсотки, але тоді видатки були обраховані на понад 61 більйона, отже видаток буде трохи менший ніж 60 більйонів. Проте цей видаток більший на три з половиною більйони від видатку, схваленого Палатою, а саме — $56,034,717,200. Різницю вирівняють на конференції Сенату й Палати. Сен. Джозеф О'Магоні заявив, що департамент оборони матиме право рішати, які видатки треба буде зменшити і на які роди зброї. Сенатор сам згодився вже на зменшення видатків на досліди, висотою 70 мільйонів долярів. Деякі фонди точно зареєстровані і їх не можна буде зменшувати.

В АМЕРИЦІ

● **Дістав 15-40 років тюрми** за продаж наркотиків Джейкоб Нат Петтіґру з Ню Йорку. Він має 49 років життя. „Заробляв" по $5,000-8,000 тижнево продаючи героїну. Це найвища кара, накладена досі карним судом у Ню Йорку за продаж наркотиків.

● **Перший урядуючий лорд-мейор**, тобто посадник Лондону, Деннис Ловсон, прилетів до Америки. Він має виголосити промову на параді в місті Вилйембурґу, у стейті Вирджинія.

● **„Сурітал Содіюм"** це назва нового анестетичного ліку, який випробовано на тисячах дітей у Белвю Госпітал ,в Ню Йорку. Він головно добрий для дітей ,бо не треба накладати маски, якої діти бояться при операціях.

● **Сліпа впродовж 25 років** відзискала зір після операції — пані Гаролд Біллс з Корнінґ, коло Сиракюз, у стейті Ню Йорк. Їй перещепили рогову оболонку („корнеа") з чужих очей.

ПРЕЗИДЕНТ ТРУМАН І ГУБЕРНАТОР ДЮЇ, суперники під час останніх виборів на президента країни, дружньо стискають собі руки, як губернатор Дюї зголосився в Білому Домі та поінформував президента Трумана про свої враження з поїздки по Далекому Сході.

ДЮЇ НА КОНФЕРЕНЦІЇ З ПРЕЗ. ТРУМАНОМ

Вашинґтон. — Нюйорський губернатор Тамес Е. Дюї, номінальний голова Республіканської партії, відбув 35-хвилинну конференцію з президентом Труманом у Білому Домі. Після конференції він мав розмову з представниками преси, в якій сказав загально, що склав звіт із своєї подорожі на Далекий Схід і що розмова була витримана в сердечному настрої. Дюї не зустрічав президента від часу своєї прогри на президентських виборах в 1948 р. Про відносини на Далекому Сході сказав Дюї кореспондентам, що простори Пацифіку переходять історичну кризу, а його подорож переконала його про потребу „ближчого політичного й військового здруження між Злученими Державами й південно-східною Азією".

Після конференції в Білому Домі Дюї пішов до бюра сенатора Дофа, де разом з чотирома іншими сенаторами обговорював можливість кандидатури ген. Двайта Д. Айзенгавера на президента в наступному році. Дюї того погляду, що генерал прийме кандидатуру від Республіканської партії, коли вона буде схвалена на конвенції.

ЗБІЛЬШУЄТЬСЯ ОПОЗИЦІЯ В ІРАНІ

Теґеран, Іран. — Колишній іранський премієр Саід Табатабаі заповів відновлення його консервативної партії „Народної Волі" у виразній опозиції до режиму теперішнього премієра Моссадеха та його націоналізаційно-нафтової політики. Повідомлення колишнього премієра набирає ваги на тлі теперішнього безвиглядного положення, до якого призвела неуступчивість уряду Моссадеха, та сильного загострення нафтового конфлікту з Англією. Вже раніше 14 послів іранського парляменту заповіли свою опозицію до нафтової політики уряду, вважаючи, що він надужив довір'я народу та не додержає своїх обіцянок щодо поліпшення господарського положення країни при допомозі націоналізаційного закону. Іранський шах зі свого боку виголосив промову, закликаючи обі палати парляменту до єдности в „цій найбільшій кризі" та заповідаючи деякі нові злагіднені пропозиції для відновлення англо-іранських нафтових переговорів.

ОПЕРА „КАТЕРИНА" — ВЕЛИКА СЕНСАЦІЯ НА УКРАЇНСЬКІЙ СЦЕНІ В НЮ ЙОРКУ

Ню Йорк.—Метрополітальний Комітет американсько-української молоді відновляє славу своїх незрівняних в недавньому минулому мистецьких фестивалів „Гомін України", заповівши на неділю, 23-го вересня, виставу базованої на Шевченковій поемі опери Миколи Аркаса „Катерина". Підготовка цеї опери, в якій беруть участь найкращі мистецькі сили метрополії, велася вже від довшого часу і з питомою цій молоді солідністю та дбайливістю. В ролі Катерини виступить відома наша молода оперова співачка Марія Лисогір, а її партнером в ролі Андрія задебютує на американсько-українській сцені Іван Гош. В інших ролях виступлять: Гільдана Зятик (мати), Микола Чалий (Остап), Анатоль Радванський (Іван), Алісія Куців (Оксана), Євгенія Ковальська (Одарка) та інші. Режисерує Йосип Гірняк, диригує Л. Крушельницький, акомпаніює Ольга Дмитрів. Виставка відбудеться в залі Фешин Інституту при 24-тій вулиці в год. 3-тій після полудня. „Катерина" започаткує наш театральний сезон, що в цьому році заповідає свій новий розквіт.

ПІВ БІЛЬЙОНА НА ПІДЗЕМКУ ДРУГОЇ ЕВЕНЮ В НЮ ЙОРКУ

Ню Йорк. — Оціночна Рада міста Ню Йорку вважає за доконечну дальшу розбудову міської транспортової сітки і, між ін., схалила призначити $500,000,000 на побудову підземної залізниці, під Другою Евеню. Нова підземка сполучатиме теперішні підземні залізниці, побудовані в Манґеттен, Бруклин, Квінс і Бронкс.

ЗАХІДНІ АЛІЯНТИ ПОГОДИЛИСЬ В СПРАВІ НІМЕЧЧИНИ І НІМЕЦЬКОЇ АРМІЇ

Вашинґтон, 14. вересня. — Міністри закордонних справ Злучених Держав, Британії, і Франції цілком узгіднили свої думки відносно „мирового контракту" з Німеччиною, що дав би тій країні більшу суверенність ніж її дає теперішний „окупаційний статут", та відносно окремих німецьких військових частин в командуваній ген. Айзенгавером аліянтській армії в Европі. Узгіднення думок і плянів в цих справах досягнено на нарадах державного секретаря Ачесона з міністрами закордонних справ Моррісоном і Шуманом впродовж останніх трьох днів у Вашинґтоні. Сьогодні мають відбутися ще кінцеві наради з міністрами фінансів трьох великодержав в справі економічних наслідків, що їх матиме дальше здійснювання програми озброєнь. Порозуміння в справі використання західно-німецьких військ в европейській армії досягнено в загальному по лінії французьких застережень, щоб не допустити до відродження німецького мілітаризму. Головною ґарантією проти того мало б бути включення німецьких військових частин в европейську армію, без окремого німецького генерального штабу. Проте, теж французи пішли на компроміс в двох важливих справах, погоджуючись на мобілізацію німецьких військових частин та на їх вишкіл американцями ще перед завершенням формування европейської армії. — Зах.-німецькому урядові признано повновласть визначити час щодо організації німецьких військових відділів. — Узгіднений аліянтами контрактовий договір з Німеччиною дасть західно - німецькій республіці відносно великі права та буде „підмінкою" мирового договору, — заки будуть створені обставини для підготовки і підписання такого. Контрактовий договір дасть німецькому урядові майже нічим не обмеження суверенні права у внутрішньо-німецьких справах, застерігаючи західним аліянтам тільки право контролі у випадках „внутрішньої або зовнішньої загрози для демократії." Німеччина не матиме права підписувати, без згоди західних аліянтів, сепаратні договори з іншими країнами.

ПОТВЕРДЖЕННЯ БРЕХНІ — ПЕРЕДУМОВА ЧЕРВОНИХ ДЛЯ ПЕРЕГОВОРІВ В КАЕСОНҐ

Токіо. — Потвердження аліянтами всіх комуністичних брехнів відносно аліянтських „порушень" невтральности Каесонґу, це тепер головна комуністична передумова для — продовжування перерваних комуністичним командуванням переговорів в Каесонґ в справі перемир'я в Кореї. Червоне командування ще досі не дало офіціяльної відповіді на останнє виправдання аліянтів за одне помилкове порушення невтральности Каесонґу, що його допустився один аліянтський літак минулого понеділка, — збившись з повітряної дороги та обстрілявши освітлене передмістя Каесонґу. Натомість комуно-китайське радіо подає, що комуністи тільки тоді погодяться на відновлення перерваних ними перед трьома тижнями переговорів, коли аліянти „признаються" до усіх видуманих проти них комуністами закидів, та візьмуть на себе відповідальність за це. Аліянтське командування, як відомо, не тільки заперечило ці закиди, але й цілком виразно заявило, що це комуністична брехня або провокація.

АЛІЯНТСЬКИЙ „ОБМЕЖЕНИЙ НАСТУП" В КОРЕЇ УСПІШНО ПРОДОВЖУЄТЬСЯ

Токіо. — Аліянтські сили на корейському фронті успішно продовжують свій „обмежений наступ" на важливі стратегічні позиції ворога на центральному і східному секторах, зламавши або відбивши запеклий спротив ворога. Після кривавих боїв на цих секторах впродовж останніх двох тижнів, в яких ворог втратив коло 25,000 вояків вбитими, ворожий спротив в останньому помітно зменшився і аліянтські війська повільно, але й без більшого труду посуваються вперед. Головна акція аліянтських військ знову зосереджуються на важливому ворожому „залізному трикутнику" на східно-центральному фронті. На західному секторі фронту приходило вчора тільки до доривочних артилерійських двобоїв. Аліянтська авіяція продовжувала своє стратеґічне бомбардування ворожих об'єктів в запіллі, натрапляючи на помітно скріплену, правдоподібно „кавказькими добровольцями", ворожу оборону з землі та на більшу оборону з боку ворожої авіяції.

ПРИСПІШЕНА РОЗБУДОВА АМЕРИКАНСЬКИХ ВІЙСЬКОВИХ БАЗ У ФРАНЦІЇ

Орлеан, Франція. — Працюючи тихо і без розголосу, так як цього бажає собі французький уряд, американські військові власті посиленими темпами розбудовують у Франції свої бази постачання для заспокоєння всіх можливих потреб американських гарнізонів в Німеччині. Впродовж останніх 10 місяців на розбудову 24 американських баз у Франції видано понад 1,000,000,000 долярів. В це включені великі склади амуніції, пального, як теж транспортові удогіднення. Розбудова цих баз відбувається на підставі окремого американсько-французького договору, підписаного минулого листопада. З уваги на дальші запотребування американських збройних сил в Европі, передбачується провірку договору в тому напрямку, щоби збільшити вдвоє американські бази, встановлені попереднім договором. Переговори в цій справі ведуться вже від деякого часу. Американські бази у Франції розкидані по всій країні та відповідно забезпечені.

56 СЕНАТОРІВ ПРОТИ ДОГОВОРУ ЯПОНІЇ З КОМУНІСТИЧНИМ КИТАЄМ

Вашинґтон. — 56 сенаторів передали президентові Трумановi свій погляд, що вони проти того, що Японія увійшла в переговори за торговельний договір з комуністичним режимом Китаю, бо це було б рівнозначне з признанням цього режиму. У листі до Білого Дому сенатори заявили, що вони хочуть виявити свої погляди ще до дискусії над ратифікацією мирового договору Америки з Японією.

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ ЗУАДК — ВСЕГРОМАДСЬКА СПРАВА

Филаделфія. — Треті Загальні Збори Злученого Українського Американського Допомогового Комітету, заповіджені на 12, 13 і 14-го жовтня, цілком правильно викликують щораз більше заінтересування американсько-українського загалу та заповідаються як всегромадська подія першої ваги. Під цим кутом ведеться теж підготовка великої мистецької імпрези, що відбудеться в рямках Загальних Зборів в місцевому Опера Гавзі в суботу 13-го жовтня, з виступом репрезентативного Хору „Думка". Підчас імпрези промовлятиме Генеральний Прокуратор Злучених Держав, достойний Говард МекҐрат, та інші американські представники. В цій справі відбулися минулої середи наради представників 42 українських організацій Филаделфії і околиці, на яких, після вияснень програми імпрези екзекутивним директором ЗУАД-Комітету, д-ром В. Галаном, — приявні рішили приділити цій імпрезі окрему загально-громадську увагу, вибираючи для тих цілей спеціяльний Громадський Комітет, з Романом Карбівником, як головою та Остапом Тарнавським як секретарем. Створено теж комісії: організаційну, фінансову і пропаґандивну, які займатимуться поодинокими ділянками імпрези. Головне організаційне завдання перебрали на себе американсько-українські ветерани зі своїм головою Романом Дармограєм, та місцеве Об'єднання б. вояків-українців, з Іваном Поритком на чолі. Між іншим, всі головні залізничі компанії погодилися признати знижку на переїзд делеґатів на Збори з дальших місцевостей.

АЛІЯНТИ ЗАБОРОНИЛИ ПЕРЕЛЕТ ЧЕСЬКИХ ЛІТАКІВ ПОНАД НІМЕЧЧИНОЮ

Бонн, Німеччина. — Рада Аліянтської Цивільної Авіяції в Німеччині, в порозумінні з урядом Західно-німецької республіки, вирішила минулого вівтірка цілком заборонити переліт комуно-чеських літаків понад територією Західної Німеччини. Заборона увійшла в силу рівночасно з її проголошенням, про що негайно повідомлено комуно - чеський уряд. Ініціятиву в цій справі вели американські представники в Раді. Хоча вони відмовилися подати будь-які вияснення мотивів цеї акції, проте вважається, що заборона є тільки одним з цілої низки репресійних заходів проти Чехословаччини за арешт і засуд американського кореспондента в Празі В. Овтіса. Інше діло, що чеські пасажирські літаки, подібно, як і літаки інших совєтських сателітів, фотографували західно-німецьку територію. Заборона відноситься до 14 чеських перелетів понад Німеччиною тижнево, головно до Брюселі і Амстердаму, куди тепер чеські літаки зможуть дістатися тільки величезним „коліном" понад совєтську зону Німеччини та понад Балтик.

АНГЛІЯ ЗБІЛЬШУЄ ЗАКУПИ В СОВЄТАХ

Лондон. В тому самому часі, як британський міністер закордонних справ Герберт Моррісон, на конференції з Ачесоном і французьким міністром закордонних справ Робертом Шуманом у Вашинґтоні, вияснював необхідність британської торгівлі з комуністичними країнами Східної Европи, британське міністерство прохарчування проголосило збільшення своїх закупів збіжжя в Совєтському Союзі до одного мільйона тон. Це буде рекорд британських закупів в Совєтах на підставі договору з 1949 року, або 200,000 тон більше, ніж в попередньому році. Британія дістане: 300,000 тон кукурузи, 425,000 тон ячменю і 75,000 тон вівса, отже таку саму кількість, як вона дістала попереднього року, і крім того ще 200,000 тон правдоподібно пшениці і жита. Статистичні дані виказують, що закупи в Совєтах покривають майже одну третю британського імпорту збіжжя на корм для скоту. В першій половині цього року Совєтський балянс з торгівлі з Британією виносив майже 50,000,000 долярів.

В СВІТІ

● **Закриває італійський консулят** у Братиславі (Чехословаччина) — і чехословацький у Міляно (Італія) італійський уряд, заявивши, що чехи унеможливлюють нормальну працю італійського консуляту.

● **Югославські селяни здали державі 70 відсотків належних з них примусових хлібопоставок.** Урядова газета „Ворба" вважає це за великий успіх, „зважаючи на великі дощі", що нібито затримали збір урожаю.

● **Московський цензор викреслив** в американському журналі „Америка", що виходить у Москві російською мовою, статтю про німецьку тоталітарну контролю думки.

● **„Війна в Індо-Китаї не колоніяльна війна, а війна проти червоного колоніялізму"** — таку тезу хоче донести до свідомости американців ген. де Латр де Тасіньі — високий комісар Франції в Індо-Китаї, який прибув до Ню Йорку.

● **18 дальших урядових службовців** звільнив чехо-словацький уряд порядком продовження чистки.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily exxcept Sundays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entereo as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$ 5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$ 2.75
В Джерзі Ситі і закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$12.00	One year	$12.00
На пів року	$ 6.50	Six months	$ 6.50
На три місяці	$ 3.50	Three months	$ 3.50
Число з понеділка (з англійською частиною):		Monday'sissue (the Ukrainian Weakly, English language supplement):	
На рік	$ 3.00	One year	$ 3.00
На пів року	$ 2.00	Six months	$ 2.00

За кожну зміну дареси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ДЖОРДЖ К. МАРШАЛ

Зрікся зі становища секретаря оборони Джордж Катлет Маршал, генерал Армії. Пішов у відставку, щоб відпочати і зажити приватним життям. Явище нормальне, як зважити, що тут мається до діла з особою, що віддала державі 50 років активної служби, займаючи в найгрізніших її моментах найвідповідальніші пости, військові і цивільні. Проте у вільному світі прийняли цю вістку як „несподіванку", і то „неприємну", як про це повідомляють з Англії. Затривожились назагал всі країни, що ще нині вільні, але вже завтра могли б опинитися у совєтській сфері впливів. Вони прийняли вістку уступлення ген. Маршала з сумом, побоюючись, що воно сталося не з приватних мотивів, але з політично - військових.

Усі ті сумніви і побоювання не мають, річ ясна, глибших основ, але вже те одно ,що вони знайшли публічний вислів, вказує наглядно, яку велику ролю відгравала досі особа ген. Маршала в американській і світовій політиці, а зокрема в боротьбі вільних народів з московською аґресією. Що Европа згадує ім'я Маршала добрим словом, це зрозуміле. Виясняють це так добре два слова: „Плян Маршала". При цьому треба ще нагадати, що Маршалові можна б приписати також і „Доктрину Трумана", яка офіційно проголосила від імені Злучених Держав спротив дальшій совєтській аґресії. „Плян Маршала" обіймає допомогу знищеній війною вільній Европі та її відбудову, як передумову її можливого військового опору новій совєтській аґресії. Це дальший етап „Доктрини Трумана".

Таким чином з іменем ген. Маршала зв'язана тісно не тільки перемога над націстським і фашистським аґресивними тоталітаризмами, але й організація нових сил для боротьби з червоною аґресією. Коли до того додамо ще й підготову до боротьби в Кореї, то не диво, що в світі забувають за 70 років ген. Маршала та його перевтому, а думають про щось інше, а саме про те, чи за цією відставкою не криється якась зміна в американській політиці, якесь ослаблення оборони перед совєтською загрозою, що міг би дехто добачувати в конґресових дебатах над зменшенням військового бюджету, зокрема там, де йдеться про допомогу збройну західної Европи.

Уступлення ген. Маршала не принесе ніякої зміни вже тому, що його наступник, Роберт А. Ловет, вважається загально „найідеальнішою особою" в тому розумінні, що він у всьому тої самої думки, що й ген. Маршал і продовжуватиме його працю, дотримуючись тієї самої політичної лінії. Отже зміну міг би ввести тільки през. Труман, а цей, як відомо, ніяк не хотів звільнити ген. Маршала, назвавши його „найвизначнішим сучасним американцем".

Ген. Маршал — це вже історична особа. Як військовій людині, що плянувала в ґльобальних маштабах, йому буде признане в американській історії перше місце, а одно з перших — у всесвітній історії. Це певне. Зате його політична роля підпаде критиці, особливо щодо того, наскільки він заважив на відношенні Злучених Держав до Китаю, наслідком чого ця країна опинилась у руках червоних. Та це вже належатиме до оцінки майбутніх дослідників. Сьогодні ціла країна, а з нею і ввесь вільний світ, прощають Маршала з побажанням, щоб ще можна було якнайдовше користуватись його досвідом та його рішучістю в організуванні якнайбільшої сили для оборони перед комуністичною аґресією і кремлівським імперіялізмом.

Де друзі української книжки?

Кричущий брак української доброї книжки на книжковому ринку, вірніше відсутність українського книжкового ринку на еміграції — характеризують собою останні кілька років. Друга світова війна і окупація большевиками західноукраїнських земель привели до того, що позасовєтські центри вільної української книжкової продукції загинули. Львів, Подєбради, Варшава, Берлін, Прага, Відень уже не існують для цієї справи. Книжкова продукція діпістських видавництв у Німеччині як швидко розцвіла, так швидко і припинилась у зв'язку з переселенням. На американському континенті книжкові видавництва ніколи не могли як слід піднятися через низку попередніх об'єктивних умов. Факт занепаду книжкової справи у нас безперечний.

Одночасно і бібліотечна справа занепадає, бо масова бібліотека не може йти вперед, коли до неї не поступає нова цікава книжкова продукція. Без допливу нової книжки бібліотека перетворюється в книгосховище, яким цікавляться для довідок лише фахівці. Бібліотеки не мають ні рідної ні перекладної книжки. Читачі або перестають читати, або читають (в кращому випадку) книжки чужими мовами. Українська книжка перестає бути нашим суспільним чинником.

Як вийти із цієї небезпечної книжкової кризи, яка може призвести до упадку чи припинення культурного росту українського суспільства в Америці. Не можна сказати, що бракує нам людей видавничої справи, які хотять і вміють видавати книжку. Такі люди є, але без допомоги організованого громадянства і масового читача ніхто з них не подолає зрушити з місця велике завдання. Уперті спроби в галузі дитячої книжки ОПДЛ, наукові видання НТШ і УВАН, Організовані УНСоюзом видання з українознавства англійською мовою, спроби систематичного видання художньої літератури для масового читача Клюбу Прихильників Української Книжки, спроби видання журналів — місячників та багато інших індивідуальних і групових видавничих спроб і зусиль свідчать, що є кому взятись за книжково-видавничу справу.

Чому ж тоді не росте на справжнє видавництво ні один із названих починів? Ми думаємо — також тому, що бракує справжніх дієвих друзів української книжки на чужині. Як би ті друзі були в достатній кількості і якості, то вони вже давно взялися б і за організацію видавців і за організацію читачів. Організація видавців потрібна насамперед для того, щоб подолати страшенне роздрібнення і отаманщину на видавничій ділянці, та зв'язану з цим низьку культурну якість видань. Наша слаба здатність до взаємної співпраці і так би мовити синдикалізації, „трестування", кооперування зусиль особливо впадає ввічі на всіх ділянках. І це становить яскравий контраст на тлі блискучих проявів індивідуальної, сказати б, „низової" чи місцевої ініціятиви. Брак інстинкту до свого центру і стихійний однобічний децентралізаційний потяг даються тут взнаки.

Так само стоїть справа і з організацією читача та зв'язаної з тим книготоргівлі, поширення й популяризації книжки. Наші культурно-освітні організаці книжкою майже не займаються. Поширена колись форма літературних судів, книжкових базарів чи фестівалів, зустрічей автора з читачами і т. д. і т. п. — майже зникло з обрію нашого культурно-громадського життя. Коли якийсь відомий автор на зароблені ним фізичною працею копійки хоче видати свій роман — то дуже мало людей і організацій відгукується на його заклик до передплати видання.

Занепад книжкової справи призводить до того, що й найкращі наші письменники пролетаризуються, не можуть професійно займатися літературою, пишуть мало, а написане складають до валізки, бо про видання трудно мріяти. В таких умовах занепадає в письменників творчий імпульс і навіть талант. Чи можемо дивитися на таке ганебне лихо байдужими очима ми — українці, що вміли поборювати не одне страшне лихо на нашому трцудному нац. шляху.

Було б щастям, коли б цей місяць або наступний жовтень — традиційний місяць української книжки — стали переломовими в ставленні верхів і низів нашого громадянства до своєї книжки, цієї чи не єдиної запоруки культурного а значить і політичного росту суспільства. Ми ждемо на цю тему відгуків (бодай у пресі), як читачів, так і авторів.

Надднiпрянець

Ганебний протиукраїнський виступ

Нюйорське „Новое Русское Слово" з 8 вересня 1951 надрукувало статтю В. Пилипенка „О королях украинских и об „украинском море", у якій автор з шаленою ненавистю і люттю російського шовініста нападає на українських самостійників. Стаття виявляє страшну відсталість, повне ретроградство і неуцтво в найелементарніших поняттях минулого і сучасного життя України. Вона така хаотична, що не варто було б і згадувати про неї. Але її провокаційний характер, розрахований на роз'єднання українців і на привернення несвідомої частини наддніпрянців до ідеї Російської „федерації" примушує нас таки дати відповідь на цю жалюгідну шовіністичну писанину людини, що не знає меж у своїй ненависті до України.

Спочатку Пилипенко пробує заперечити незаперечні факти української історії, дивуючися, що Олег, Святослав, Володимир належать до українських князів та що „Слово о Полку Ігоревім" належить до української літератури. В цьому дивуванні Пилипенка та в запереченні незаперечних фактів виявляється його цілковите неуцтво. Радимо Пилипенкові прочитати будьякий підручник та „Хрестоматію з української літератури", а про „Слово о Полку Ігоревім" старі дореволюційні праці проф. Максимовича, проф. Потебні, що майже сто літ тому довели приналежність „Слова" до української літератури. Даремно намагається неук заперечити авторитет проф. М. С. Грушевського, праці якого визнала вся світова історична наука. Паплюжачи українську визвольну боротьбу, Пилипенко висловлює брехливе твердження про те, що ніби Винниченко не визнавав самостійної України. Це підла брехня! На доказ цього радимо прочитати Пилипенкові та іншим малоросам статтю Винниченка „Відкритий лист до Максима Горького" надрукований у Парижі ще в 1928 році і передрукований в „Українських Вістях" в листопаді 1948 року і статтю Винниченка „Була, є й буде", надруковану в „Українських Вістях" ч. 96, 97 за 1948 рік. В цій останній своїй статті Винниченко виступаючи проти плебісциту на Україні, пише таке:

„Мало в кого може бути сумнівів (навіть у неукраїнців), що величезна більшість населення на Україні висловилась би за цілковиту самостійність національну і державну нашого народу і **ПРОТИ якого-будь державного зв'язку з Росією**". Звертаючися до росіян, Винниченко пише: „Невже ж вам не соромно, що ви не можете самі без визиску інших народів жити, розвиватися і творити національні і загальнолюдські цінності? „Великий руський народ!" Але будьте ж великі своєю працею, своїми талантами, а не чужими, не захопленими обдуром, чи насилою цінностями, не експлуатацією чужих талантів, праці й творчости".

Торкаючись питання федерації, Винниченко виступає проти федерації з Росією! Винниченко допускає тільки федерацію всіх народів землі, „а щонайменше (і то тимчасово) для нас могла б бути федерація всіх народів Европи, різних, незалежних, самостійних, з'єднаних доброю волею і добрим розумінням як своїх так і загальних інтересів, така федерація, яка захищала б нас од „федерації" сусідів!" Але, щоб вступити в таку вільну федерацію, треба бути самим вільним, незалежним, треба мати змогу подавати свій голос непримушеними ніякими сторонніми силами. А таку змогу може мати тільки самостійна, незалежна національна держава. Отже наше домагання цілковитої самостійности є найкраща запорука нашої демократичности, свободолюбности, так і щирости в творенні Світової Федерації, цього найпевнішого захисту миру, свободи та отої нашої і всіх інших народів національної самостійности". Вітаючи одвертий і чесний виступ росіянина Г. Федотова, що висловився за самостій-

(Закінчення на стор. 3)

М. В. Дольницький

МИР З ЯПОНІЄЮ

(На марґінесі конференції в Сан Франсіско)

8 вересня 1951, в історичній залі опери в Сан Франсіско, де народилися Об'єднані Нації, 49 держав підписали мирний договір, яким формально закінчено стан війни з Японією. Мирного договору не підписали СССР, Польща та Чехословаччина, що були присутні на Конференції та обструкціями, протестуванням і парляментарним маневруванням намагалися Конференцію продовжити, договір змінити чи навіть конференцію зірвати, а також Бірма й Індія, які мають поважні застереження до тексту договору, підготованому ЗДА і Англією і врешті — Югославія, яка навіть не відповіла на запрошення до участи в мировій конференції.

Мир з Японією підписаний, Японію прийнято наново в коло вільних суверенних держав, та цей документ ні на один крок не відсунув небезпеки війни. СССР, устами свого головного представника на конференції, А. Ґромика, виразно заявив, що цей договір не закінчує воєнного стану з Японією, але криє в собі небезпеку початку нової війни на Далекому Сході. Головною причиною такого становища СССР є те, що Японія, згідно з договором, матиме далеко більше можливостей швидкого відродження, як вона сама сподівалася, та те, що найближчий її сусід — Китай, не був запрошений на конференцію і що його інтересів автори договору не взяли до уваги.

Індія, яка відкинула запрошення на Конференцію в Сан Франсіско, має поважні застереження щодо договору, бо він не взяв до уваги в такій мірі, як вона цього хотіла, справи відшкодувань. Крім того Індія не вдоволена тим, що Китай не був запрошений до участи в Конференції. Не зважаючи на те, Пандіт Неру, зразу після підписання договору в Сас Франсіско заявив, що як підписаний 49 державами договір буде ратифікований і набере правної сили, Індія підпише з Японією сепаратний мирний договір.

Документ мирного договору, що його підписали 48 держав, які були в стані війни з Японією і сама Японія, являється одним з найліберальніших мирних договорів, які знає історія. Договір цей неоднократно називали „договором прощення", що має на меті дати нагоду новій Японії стати дійсно суверенною державою, з одночасним призабуттям всіх тих жахливих вчинків, які Японія має на сумлінні, включно з підступною атакою на Перл Гарбор.

Доволі лагідні умовини договору, як самі японці заявили, виключає до певної міри небезпеки, які нпр. крив у собі договір у Версаї, підписаний з Центральними державами після 1-ої світової війни. І цілком не припадковим є факт, що головний автор договору, Джан Фостер Даллес був, одним із двох присутніх на конференції, свідком версайської конференції.

Згідно з постановами договору в Сан Франсіско, Японію уважатимуть від тепер повносуверенною державою та доможуть їй до відродження. Японія зобов'язується формально притримуватися принципів зафіксованих в Хартії Об'єднаних Націй, що вже наперд відкриває їй шлях до членства в цьому світовому парляменті. Японія зобов'язалася зректись будь-яких претенсій чи інтересів до Кореї, Формози, Сахаліну, Курилів, а дві групи островів передає під управу ОН, під адміністрацію ЗДА. Ці острови, в майбутньому можуть перейти під владу Японії.

Японія зобов'язується наладнати справу власности майна союзників, а всі непорозуміння на міжнародньому полі лагодити мирним шляхом.

Один з розділів підписаного договору, що викликав був сильний протест червоного бльоку, каже, що Японія мусить дати ОН всебічну допомогу в її акціях. Ця постанова може включити Японію до активної участи в корейському конфлікті.

Окупація Японії закінчується 90 днів після ратифікації договору, Японія проте, погоджується на стаціонування американських військових частин з метою оборони розброєної країни перед напасниками. Таким чином, ЗДА не тільки що зможуть залишитися з своїми військами на території Японії, але і збільшити їхню силу. СССР, натомість, буде примушений уступити з Японії і навіть звинути свої дипломатичні представництва.

Політичні і економічні клявзулі договору дають право Японії продовжувати чи відновити взаємини з союзними державами, якщо ці взаємини згідні з договором. Одночасно проте, Японія зрікається „спеціяльних прав" в Китаї і повністю анулює будь-які зв'язки чи договори з кол. державами Осі. Японія зобов'язується платити пошкодованим країнам відшкодування „в міру своїх можливостей".

Дальші точки договору реґулюють справу відшкодування, воєнних полонених та відновлюють відповідальність Японії за її передвоєнні довги.

Всякі непорозуміння та неясності, що випливають з договору, рішатиме Міжнародний Суд Справедливости.

Врешті, Японія має право підписати з іншими державами, тими, які не брали участи в конференції в Сан Франсіско, мирні договори, спіраючись на договір підписаний із 48 державами. Якщо б двосторонні договори з іншими державами давали цим державам більші права, такі права матимуть автоматично і всі союзники, що підписали договір в Сан Франсіско.

Промовляючи на Мировій Конференції в Сан Франсіско, Д. Ф. Даллес, заявив недвозначно, що цього договору не слід уважати ідеальним. Він не заспокоює всіх бажань тих, що підписали договір. Це клясичний приклад компромісовости і доброї волі та віри в майбутнє нової Японії .

На конференції промовляв японський премієр Иошіда, якого прийняли делеґати незвичайно тепло. В своїй промові, відчитаній в японській мові із звивної рольки, він підкреслив, що Японія тепер незвичайно послаблена, обеззброєна, фінансово хитка. Проте, він сказав, теперішня Японія не та, що була ще недавно. Це нова Японія, рішена мирно дружньо співпрацювати з союзниками та всіми державами, Японія на шляху до повної демократії, без мілітаризму і фаворизації окремих кляс.

Японія вступила в нову еру своєї історії. Вага підписаного мирового договору не тільки в тому, що Японія стає суверенною державою, але і в тому, що вона перебирає на себе і незвичайно тяжке завдання стати відпорним бастіоном проти комуністичної аґресії на Далекому Сході. Щоб повністю виконати це завдання, їй треба буде наперед зміцнитися економічно, а відтак і мілітарно. Ніхто не сумнівається, що до цього прийде незабаром.

Іван Хмельницький.

В КРАЇНІ РАБСТВА І СМЕРТИ

8)

СУД СКОРИЙ І „СПРАВЕДЛИВИЙ"

Закінчуючи мою справу, слідчий замислився і запитав при мені свого помічника:

— Куди ж ми направимо цю справу?

— Може на „особливу нараду"? (Особлива нарада — це колеґія 3-ох чоловік-службовців НКВД, яка заочно засуджувала на підставі матеріялів слідчого і донесень сексотів).

— Чи варто завантажувати особливу нараду НКВД такою незначною справою. Мабуть піде до обласної спеціяльної колеґії — відповів слідчий.

В тюрмі я цікавився та й мені розказували бувалі люди, які є системи совєтських судів.

В „найдемократичнішій совєтській країні" судів було так багато, що навіть самі слідчі і прокурори плуталися куди надіслати ту чи іншу справу.

Були: народній суд, обласний суд, верховний суд, пленум верховного суду СССР, спецколеґія обласного суду, спецколеґія верховного суду, трибунали військових округ, військова колеґія верховного суду, трибунали військових округ, військова колеґія верховного суду, ціла система транспортових судів, від лінійного до верховного (судити залізничиків і моряків), особлива нарада НКВД, колеґія обласних НКВД, трійка РСМ та НКВД. А 1940 року з'явився новий витвір совєтського правосуддя — т. зв. „круглодобові судові камери". В них судили без жадних павз за самі незначні провини: за 20 хвилинне спізнення на працю давали рік ув'язнення, за не так сказане слово, за самовільне залишення праці, чи переїзд з місця побуту без дозволу, за те, що приїжджали до міста купити хліба, або щось забули поставити в різноманітних запитниках, чи за те, що сиділи колись в тюрмі — за це все засуджували на рік — два і три до тюрми.

Але навіть у совєтському карному кодексі не було таких статей, за якими можна було судити за такі „злочини". Тоді в справі писалося „БОЗ" — без особливих понять, „КСЕ" — кримінально-спекулятивний елемент і т. ін. „ПЗН" — порушення закону про паспортизацію.

Завданням совєтського суду було лиш засудити людей, бо інакше сам суддя ризикував своїм становищем. „Контингент" НКВД мусів бути виконаний.

Під час переведення судового слідства, записувалося до протоколу лише те, що було скероване проти обвинуваченого і зовсім ігнорувалося свідчення і заяви захисника, коли він був, на користь обвинуваченого. В конституції говориться про „недоторканість" особи, що нікого не можна заарештувати без спеціяльної постанови суду, але суд довідувався про арештованого лише тоді, коли йому пересилає НКВД готову справу. В тій же конституції написано, що — кожний підсудний має „право на захист", але на політичні процеси захисників майже не допускали. Хіба на показових процесах, показових оборонців, що виснювали, як підсудний „кається".

В СССР залишалося лише кілька сотень захисників на десятки тисяч суддів і мільйони обвинувачених.

Навіть на тих поодиноких політичних показових процесах, про які дозволялося писати в пресі, куди допускалися захисники, вони виконували смішну і кумедну сторону діла — бо були самими звичайними доповідачами справи і зовсім не дбали про захист політичних підсудних...

Нарешті мене викликано під сильною охороною на суд.

Невелика кімната, накритий червоним перкалем стіл, пара лавок і на стіні два портрети — Дзержинського і Сталіна, що з хижацьким грузинським поглядом дивиться на мене. Маляр подбав про те, щоб прикрасити „вождя" й заретушував його сліди віспи на обличчі.

Нарешті привели моїх трьох знайомих, з яких слідчий таємно-політичного відділу вінницького НКВД Волошин, створив „контрреволюційну організацію". Серед них був і мій свідок, що став за одного з членів „організації".

— Встань! Суд іде! — вигукнув конвой.

Зайшло троє. Ледве глянувши на підсудних, секретар нудним голосом почав читати обвинувачення. Воно було довге, вузловате і малозрозуміле з високопарних слів: „Підсудні, будучи по антирадянськи наставлені, намагалися розхитати і повалити існуючий стан в країні, відокремити невід'ємну частину СССР — УСРР і готувалися до втечі закордон... Збиралися також на кватирі у головного підсудного Івана Хмельницького, критикували постанови совєтської влади, висловлювали жаль з приводу розстрілу ворогів народу по кіровській справі і переховували контрреволюційну літературу".

— Так ви висловлювали своє незадоволення з існуючого ладу в соціялістичній країні? — запитав суддя.

— Ні... Колись я говорив, що у мене погана кімната і тече дах. Не міг же я радіти з того, що на голову ллється вода — відповів я.

— Зрозуміло. А от, як ви нам з'ясуєте таке положення... ви висловлюєте жаль з приводу розстріляних кількох тисяч ворогів народу, що... декілька років готувалися до вбивства Сергія Мироновича Кірова? — запитав мене суддя з якихось партійних висуванців, що пройшов короткотермінові юридичні курси. Це було головне моє обвинувачення.

Тут довелося напружити пам'ять і відповідати, згадуючи матеріял подаваний в пресі.

— Незабаром після вбивства Кірова у найбільших містах були „викриті" терористичні центри, які готували замах на Сергія Мироновича Кірова. У вироках було написано, що ці тисячі професорів, письменників, лікарів — убили Кірова. Але рік пізніше був процес комуніста Ніколаєва, який заявив, що вбив Кірова з своїх особистих порахунків...

(Продовження буде).

Д-р Степан Баран

ТРИПОДІЛ ПОЛЬСЬКОЇ ЕМІГРАЦІЇ

Дещо з недавньої історії. Екзильний уряд і Рада Народова, Лондон. Рада Політична, Париж, і Комітет Демократичний Миколайчика, Вашингтон. Українська проблема і справа східних кордонів Польщі.

3)

Екзильний уряд і Рада Народова

Про польський екзильний уряд і Раду Народову в Лондоні вже згадано. До Ради Народової входять тепер самі менші політичні угрупування: Партія Праці, Людова Партія Вольносьць, Ліга Неподлеглосьці і Звьонзек Польскіх Соціялістуф; деякі з них створені вже на еміграції. Згаданого Звьонзку не слід утотожнювати з ППС. Звьонзек повстав з колишніх членів ППС, які після травневого перевороту з 1926 р. піддержували Пілсудского, коли ППС перейшла до опозиції проти нього. Спроби поширити Раду представниками партій, що мають історичне минуле, не вдалися. По останній сесії Ради Народової при кінці весни цього року, президент Залескі її розв'язав у червні 1951 р., щоб дати можливість міжпартійного порозуміння польських партій на еміграції в цілі поширення нової Ради Народової, яка має бути збільшена о нових 12 членів. Щонайменше половину членів Ради мають творити члени, делеговані партіями, решту членів іменує екзильний президент Польщі. Якщо партії не погодяться, тоді президент визначить перших 48 членів Ради Народової та скличе її сесію. Нова Рада має подати президентові Залєскому кандидата або кандидатів, з яких Залєскі визначить свого наступника. Одним з тих кандидатів на нового президента Польщі є ген. Соснковскі і, як кажуть, він має найбільші шанси у створеній нині польській еміґраційній ситуації.

Рада Політична ставиться здержливо, якщо не прямо неґативно до концепції свого повищого супротивника. Залєскі пробує ще далі приєднати опозицію з Ради Політичної до вступу її до Ради Народової і як медіятора — посередника в тій справі визначив ген. Кукєля. Чи останньому вдасться поєднавча місія, ще невідомо, але, мабуть, скоріше ні, як так. Нова Рада Народова мала б бути сформована до трьох місяців тобто до кінця вересня ц. р. та, ледви, чи цей реченець вдасться додержати.

Польський екзильний уряд не має ніяких ближчих зв'язків з політичними колами західних аліянтів, що орієнтуються добре на політичному відтинку польської еміграції. Цю політичну неміч польського екзильного уряду признають і деякі його члени, а Рада Політична підносить публично і уживає цього як головний аргумент проти Ради Народової і екзильного уряду.

Справа майбутности західних кордонів Польщі непокоїть нарівні і кола, що піддержують Залеского, як і опозицію з Ради Політичної. Багато з них здає собі справу з цього, що подиктованих Кремлем західних границь Польщі на Одрі і Нісі не вдасться вдержати. Вони і так не визнані аліянтами і при збройному конфлікті Схід-Захід та після побіди Заходу підпадуть основній ревізії в користь Німеччини. Тому екзильний уряд у Лондоні цікавиться відносинами Німецької Союзної Республіки, доцінюючи зріст її значення в політиці європейського Заходу. Для обсерваційних цілей побували в липні ц. р. у Бонні Цат Мацкевіч, колишній редактор віленського консервативного щоденника „Слово", а в рр. 1930-1935 посол до польського сойму, опісля, на короткий час, і клієнт польського конц-табору в Березі Картузькій, на еміграції в Лондоні редактор часопису „Львув і Вільно", який в останньому часі перестав появлятися. В липні ц. р. приїхав до Бонну і видавець і редактор „Глосу Польскєго" і „Глосу Жолнєжа", очевидно, не в туристичних цілях. Побували в Бонні у тому ж часі і висланники Миколайчика. Видко, різні польські середовища політичні цікавляться нині дуже живо постійним зростом значення Німецької Союзної Республіки не лише на господарському відтинку, але й на політичному, а в недалекій майбутності й військовому. А відомо, що західньо - німецький уряд не визнав кордонів Польщі на Одрі і Нісі, навпаки, проти них запротестували і Союзний Уряд і Союзний Сойм. Вони запротестували у рішучій формі і проти устійнення тих границь протоколом східно - німецько-польської ділімітаційної комісії в лютому ц. р. Супроти цього полякам не легко прийдеться знайти розмову з німецьким політичними колами Бонну на тему теперішнього німецько - польського кордону.

Вже згадано, що польський екзильний уряд обстоює східні границі Польщі зі серпня 1939 року не визначуючи теперішнього польсько - совєтського кордону, який українські і білоруські землі між східним кордоном Польщі зі серпня 1939 р. і новим її кордоном на сході залишив при Совєтському Союзі.

Впливи цієї групи на сучасну польську політичну еміграцію незначні. Причиною цього є не лише невдачі її політики на зовнішньому відтинку, але й обставина, що до неї увійшли останніми часами й одиниці довоєнного польського режиму, відповідального за катастрофу Польщі в 1939 р.

Ганебний протиукраїнський виступ

(Закінчення зі сторони 2)

ність України, Винниченко пише: „Г. Федотов одверто, чесно, сміливо сказав те, що всі ми українці, без різниці соціяльних чи політичних позицій, увесь час кажемо, себто: що єдіная недєлімая Росія після ліквідації большевицького деспотизму повинна розпастися; що народи її не потерплять більше ніякого поневолення і домагатимуться ц і л ковитого свого визволення і самостійности; що боротися проти цього і тим роздмухувати проти Росії вже існуючу ненависть руским течіям не треба; що треба раз на все прийняти в свою психіку цей висновок життя, помиритися з ним і готуватися до організації майбутньої „самостійної" Росії своїми власними силами".

Отже не брешіть, пане Пилипенку, що Винниченко був проти самостійности України. Ваша брехня провокативна, далекойдуча. Ви знаєте, що серед наддніпрянців Винниченко користується авторитетом і цим авторитетом ви намагаєтеся користуватися для своїх чорних і чорносотенних цілей. Дивіться, мовляв, хахли, ваш Винниченко теж був проти самостійности. Брехня! Винниченко був не тільки самостійник український, а й боровся проти федерації з Росією! Процитовані вище слова Винниченка цілковито викривають ганебну і провокативну брехню Пилипенка.

Словами Винниченка відповімо і на брехливе і нахабне твердження Пилипенка про тенденції українців панувати над росіянами: „ми, українці, з чистим сумлінням можемо сказати: ми ні над ким не хочемо панувати, ніяких народів не наміряємося експлуатувати, ніякого насильства над Росією не наміряємось учиняти, ми тільки не хочемо ні насильства ні панування над нами". І далі слухайте всі ніпрянці, всі малороси, всі російські імперіялісти, слухайте, що далі каже Винниченко! Той Винниченко, якого ви хочете використати для своїх цілей: „І я думаю, що не помилюся, коли ЗА ВСІХ скажу отут нашим сусідам: ми не дамося накинути нам ніякої форми панування на нами, які б „прогресивні" назви їй не пропонувалися. Ми будемо битися проти насильників на всіх місцях України всякими способами. Як усяка здорова, жива істота, якій загрожує п о н е в о л е н н я, с т р а ж д а н н я, смерть, ми будемо з усією жагою своєї люті гризти ворога зубами, рвати кігтями, душити лапами. Ми будемо битись ножами, револьверами, кулеметами, гарматами, бомбами. Коли ви нас переважите силою вашого числа і техніки, ми не дамо вам того, на що ви рахуватимете: спокійної колишньої експлуатації, ми будемо зривати в повітря всю вашу машину панування у нас у безладі, дезорганізації, розкладі. І коли ви будете нищити нас методами найбільших (ваших, руских) майстрів насильства і терору (большевиків), ви виявите себе перед усім світом у такому світлі, від якого ваші Федотови будуть з пекучим соромом затуляти лице своїми руками. Але ви й тим НЕ ПОСТАВИТЕ НА КОЛІНА ПІД ВАШЕ ЯРМО, і ТИМ НЕ СПИНИТЕ ВИ НАШОГО ПРАГНЕННЯ ВОЛІ І НЕЗАЛЕЖНОСТИ! Ні в якій формі, чи то царсько-валуєвській, чи демократично-„федеративній", чи в большевицько-союзовій ви не запереченути її й не кричати: „Нє било, нєт і бить не может", ми з тою самою силою, з тою самою непохитністю будем вам відповідати і словом і ЧИНОМ: БУЛА, Є И БУДЕ!"

Під цими словами Винниченка підпишеться кожен українець, в тому числі і політичний противник Винниченка. От яке справжнє ставлення Винниченка до самостійности України і до оборони цієї самостійности! Ці слова Винниченка б'ють по руках всіх зрадників, яничарів, малоросів і російських шовіністів.

Далі Пилипенко проливає крокодилові сльози над поневоленням російської культури на Україні українцями! На цю нахабну брехню не вважаю за потрібне відповідати, бо кожному відомо, які страшні жертви понесла і продовжує нести українська культура під натиском нечуваної русифікації. Далі Пилипенко повторює большевицькі о б винувачення словникової діяльности Української Академії Наук. (І цим викриває своє дійсне обличчя!). Неуцтво чи навмисна брехня є твердження, що Українська Академія Наук до 1941 року не видала ні одного російсько-українського словника. А шеститомовий словник Української Академії Наук, що друкувався в роки 1924-1933, а російсько-український словник Української Академії Наук, що виданий був 1937 року, а численні словники, видані при активній участі членів Української Академії Наук (Ніковського, Ізюмова та інших) — хіба про ці словники не знає Пилипенко?

Але найбільша тенденція статті Пилипенка виявляється з кінці. Попередні брехні були тільки вступом до основної ідеї статті, висловленої вкінці. Ця тенденція полягає в намаганні роз'єднати українців. Пилипенко обливає помиями галичан і намагається довести, що для наддніпрянців ближчі російські „брати", ніж зовсім „чужі" галичани. Нахабно бреше Пилипенко, що в таборах галичанам давали білу булку, а совєтським втікачам чорний хліб. Пилипенко намагається всякими способами очорнити галичан, показати, що „галичане из Польши и украинцы с русской стороны совершенно разные люди". При цьому Пилипенко підкреслює і релігійні різниці і різниці у вихованні і при цьому намагається залякати східняків, що галичани, мовляв, хочуть панувати над Україною і завести в ній католицтво, заборонивши православну віру. Ці провокаційні брехні розраховані на те, щоб несвідомих наддніпрянців, залякавши галичанами, відтягнути від самостійницького табору і притягти до табору російського. Але даремні ваші сподіванки, що наддніпрянці віддадуть перевагу федерації з Росією перед самостійністю з вигаданим вами „верховодством" галичан. Ні, українці підуть не за порадами яничарів, а за вище поданими порадами Винниченка, що закликає всіх українців без різниці походження, соціяльних і політичних позицій боротися проти російського імперіялізму за НЕЗАЛЕЖНУ, САМОСТІЙНУ УКРАЇНУ. Наддніпрянці і галичани — це одна неподільна нація. Шевченко і Франко, Леся Українка і Ольга Кобилянська, Коцюбинський і Стефаник — це однаково рідні і улюблені письменники і для наддніпрянця і для галичанина та буковинця. Релігія ніколи не може стати перешкодою для національного об'єднання. Серед німців є католики і лютерани, але це ніякого впливу на національне почуття не має. Чи ми греко-католики, православні чи євангелики — ми всі українці. І ніяким пилипенкам не роз'єднати єдиний народ, що прагне волі і незалежности і бореться за свою самостійну соборну державу!

Віктор Приходько

ЗА ШИРШИЙ РОЗМАХ

(Дискусійне)

Проживаючи в Америці, мимоволі знайомишся з її життям, людьми, ділами.

І нераз замислишся, порівнюєш.

Ось недавно, пару тижнів тому, помер в Ню Йорку громадянин Абрам Каган, маючи 91 рік. А коли його ховали, то на похорони було 25.000 людей, а між ними найвищі державні достойники — міністри, сенатори, лідери робітничих юній і т. д.

Хто ж такий був Абрам Каган?

Всього лише утікач з Росії, з міста Вільна. Коли, 70 літ тому, виступив з парохода у Ню Йорку, то мав 22 роки, а у кишені — 2 доляри.

А помер як відомий американсько - жидівський письменник, а ще більше, як відомий редактор найбільш поширеного жидівського часопису „Форверст". Поширеного не тільки в Америці, а по цілому світі. Мав 250.000 -ий тираж.

Був це часопис переважно робітничий, що мав завданням захист бідного жидівського робітництва від експлуатації — і на цім полі має величезні заслуги.

Нині — „Форверст" — грандіозне підприємство із власним десятиповерховим будинком, друкарнями, модерними машинами й сотнями людей, що працюють і живуть біля діла.

Як же Каган почав газету, з якими фондами?

Ото ж, як оповідає біографія цього діяча, „фондом" були оті два доляри плюс енерґія, ініціятива, широкий розмах.

І більш нічого?

Ні, був один чинник: зрозуміння громадянства. Люди побачили добре діло, корисну працю і не залишились — деревляні — глухі й німі, — але підтримали. Для пользи своєї і користи громадської.

А з того вийшла надзвичайна справа: газета мала вплив на державне законодавство, на економічну політику країни і на життя соток тисяч людей...

А оце ще одна біографія.

Цими днями, також у Ню Йорку, помер, маючи 79 років, Давид Розен.

Також емігрант з б. Росії і також з 2 долярами у кишені.

Було це 50 років тому. А закінчив, як директор величезної фірми: „Метрополітен Нюз Компані".

Що ж це за фірма?

Фірма не така вже навіть мудра. Вона розвозить часописи по усіх газетних кіосках міста Ню Йорк.

Справа проста, але цікаво, як вона розвивалась і чого досягла.

Отже молодий чоловік Розен підібрав 4-ох таких же товаришів і почав. Спочатку „компаньони" самі бігали по Ню Йорку, розносячи жидівські часописи.

А потім перейшли й на американські.

Згодом купили конячку, а далі дві й три. А коли з'явились авта, то придбали й авто.

А нині фірма має: три власні роздільчі центри, 105 тягарових авт і обслуговує... 4600 кіосків по цілому Ню Йорку.

Оборот фірми 7 мільйонів річно, а коло того — сотні робочих рук.

Над цими фактами мимоволі задумуєшся. А де ж відповідні приклади українські? Де наші капіталісти, де українські великі підприємства, імпонуючі заклади? Хіба ж ми гірші, менш обдаровані духово від інших?

А, тимчасом, сумні факти на лице: ми — лише клієнти, „кухенні мужики", нижчі робітники на фабриках і, в кращому разі, — фармери. Лише десь-не-десь малі підприємці.

Яка тому причина ?

Очевидно, багато є причин і над з'ясуванням їх варто б попрацювати. Але нині вкажемо на одну. Здається нам, — наша вдача. Брак відваги, підприємчивости, ризика. Брак громадського усвідомлення, ширшого розмаху. Індивідуалізм, спритність. Чи нема між нашими людьми грошей? Гадаємо — і не тільки гадаємо, що є. Але ми, як та вивірка: дістала горішок — і на утьоки! Запорпала, закопала і нічичирк! А орішок тим часом і догниє. Отак з погляду ділового, комерційного, національного „гниють" і наші тисячі. Провадимо ми коло них своє тихеньке таємниче міщанське животіння і тому не створили в Америці — за виїмком асекураційних союзів — жадного імпонуючого українського підприємства, закладу, інституції.

Не маємо навіть свого Народного Дому в Ню Йорку!

Воно, правда, трудно від когось вимагати, щоби він у щось вкладав свої збереження, коли дотичний громадянин не має для того належного зрозуміння, знання, охоти, довіря чи просто не хоче ризикувати. Є це справа — тяжка. Але треба спробувати закладати більші і менші українські підприємства так, щоб окремі громадяни мали мінімум ризика.

Про це цікаво було б почути голоси компетентних практичних людей.

При цій нагоді згадаємо про свій новопороджений Український Народний Фонд, що минулого року зібрав все таки 100.000 долярів. Капітали цього фонду призначені, правда, на біжучі потреби українського політичного й культурно-національного життя. Але вони не є так заброніровані законом, як капітали асекураційних союзів. Від Конґресу залежить так чи і н а к ш е розподілити його капітали. А що, коли б яких 10 відсотків капіталу відкладати річно у якесь невеличке, але більш-менш не ризиковне українське підприємство?

Щоб не увесь капітал „з'їдати", але дещо пустити в комерційний оборот. Коли б діло пішло, то може б до нього приплив і приватний капітал українців та чужинців і, згодом, можна було б створити щось поважнішого?

Є це річ — цілком можлива. В краю, у нас, існували великі кооперативні підприємства і, як відомо, ми зовсім не зле їх провадили.

Отже можемо й мусимо щось спробувати й на новому ґрунті. Шкода наших фінансів і кооператорів — на клінерів і помивачів посуду.

Мусимо лише постаратися, щоби цьогорічна кампанія Народного Фонду закінчилася можливо імпонуючо. А тоді можна б подумати й про виділення якоїсь частини в „оборот".

Тільки — більше громадського почуття, щирости, щедрости. Десять долярів — нікого не врятує, але громадське підприємство — може багатьох врятувати!

До речі, Комітет Українських Організацій Ню Йорку закликає усіх на величавий Фестин-День Українського Народного Фонду, що має відбутись у цю неділю, 16 вересня. Там можна буде, оминаючи всякі формальности, зложити свій Національний Даток. (Адреса Парку: Maple Grove Picnik Park, 46th Ave & 160th St. Flushing, L. I., N. Y.)

Коли б це сталося дружньо й громадно і прикладові Ню Йорку послідували інші міста, то піднесені тут справи могли б набрати цілком реальних підстав.

ВІДГУКИ ДНЯ

ГЕНІЯЛЬНЕ ВІДКРИТТЯ

Живемо в часах великих винаходів: радіо, атомова бомба, радар, пеніциліна ... Вже навіть на нас великого враження не робить, коли часописи сповістять про якийсь новий, геніяльний винахід. Так ніби ми його сподівалися, ніби це не є щось надзвичайного. І коли б хтось винайшов, наприклад, спосіб, як погодити українців на еміґрації, то й те прийняли б ми як щось зовсім буденне.

Тому не дивуюся, що відкриття одного шведського вченого пройшло майже непомітно. Часописи написали, люди прочитали, а відгуку ніякого, хоч це відкриття може принести людству, а спеціяльно нам, українцям величезні користі.

Шведський професор у Стокгольмі відкрив цікаву річ. Після довгих дослідів прийшов до переконання, що деякі роди городини і садовини збуджують, чи скріплюють деякі прикмети людської душі.

І так: салата збуджує талант до музики, картопля успокоює, грушки зменшують тупоумність, а морква розвеселює.

Шановні Читачі! Ви напевно про це читали, але досі не чував я про якісь проби в нашому громадському, чи бодай приватному житті.

Візьмім салату. Сезон на неї минає, салати буде менше і напевно подорожіє, прийде час концертів, а ніхто й не подумав про більші запаси цієї музикальної хопти. Здається, що в цьому випадку знову грає ролю наша зарозумілість, мовляв — ми й так музикальний народ, вистане нам капуста чи інший горох! Але мені здається, що деяким нашим хорам не зашкодило б перед кожним виступом сконсумувати більшу порцію салати.

Недавно вів я дискусію з одною людиною, чому наші композитори не відомі в великому світі. Чому, наприклад французькі, італійські, німецькі опери, симфонії, чи інші рапсодії — співають, грають, а наших ні. Ми ще тоді нічого не знали про шведське відкриття, а показується — салата.

Отже треба, думаю, серіозно поставитися до справи!

Друге — це картопля (бараболя, бульба, крумплі, біб, чи як там її ще називають!).

Професор каже, що вона дуже добре впливає на успокоєння.

Уявіть собі, яка поміч, уже не кажу в приватному житті: між чоловіком і жінкою, а ще більше між зятем і тещею, чи невісткою і свекрухою, але в громадському!

Збори... кожний знає, що в нас за дискусії йдуть — чи треба їх, чи не треба... А так: кожному при вступі на залю, тиць картопельку в руку і обов'язково: з'їдж! Тоді замість: „Не знаю, пощо п л е с т и такі дурниці"... — було б: „Мій шановний передбесідник, здається, помиляється!" Коли б збори довго тривали — можна б на перерві роздати ще по одній.

А грушки! Помагають на тупоумність... Яке значення для політичної роботи!

Кажуть, що в Сан Франсіско західні дипломати з'їдали маси грушок. Шкода, що шість років тому не знали ще того засобу. А то і Ялта, і Потсдам були б інакше виглядали...

А ми в 17. і 18 році!?... Ходили попри груші і ані в гадці, що за спасенний овоч на них висить...

Вкінці — морква.

Ми, українці, один з найбільш сумовитих народів. Не входжу в причини, а стверджую факт. Сумовита пісня, сумовита міна, сумовитий хід, навіть забави сумовиті. На забавах співаємо „Синю чічку", як я, браття, раз сконаю", а навіть підчас самостійницької маніфестації в 1917 році, у Києві ... „Як умру, то поховайте".

Чи не випадало б нам консумувати дещо більше моркви?!

Я вже почав — може щось із цього вийде.

Галактіон Чіпка.

М. Курчак

НА МОГИЛУ БОГДАНА ЮРКОВА

Оце вдруге молимось за спокій душі Богдана. Перший раз молились ми кілька місяців тому, коли наспіла вістка, що Богдана нестало в живих. Молились ми тоді за нього — та в серці ніхто не вірив у правдивість тієї вістки. Він же ж недавно був ще між нами. Стрункий, гарний юнак, активний член громадського життя, надійний працівник на народній ниві. Ще кілька днів тому читали ми в пресі його „Вояцьке Надобраніч", репортаж з вояцького його життя в американській армії, а сьогодня співаємо йому „Вічне надобраніч", що несеться на крилах вітру ген аж до далекої чужої Кореї, де він склав своє молодече, в повному розцвіті життя за вселюдські ідеали.

Покинувши рідну хату під напором большевицьких орд, що в такий дикий спосіб поневолили нашу Батьківщину, перейшов тернистий шлях українського повстанця, відтак злоденну скитальщину, а вкінці опинився на американській землі. Тут не відпочиває, не віддається особистому вигідному життю, але, як пристало на політичного вигнанця й вірного сина свого народу, відразу включається в громадську працю. Та й з цього він ще не задоволений. Він мріє про те, щоб зо зброєю в руці воювати проти відвічного ворога українського народу, бо знає, що тільки зброєю, тільки залізом можна стерти голову тій дикій, червоній гидрі. Він мріє про це, а як прийшла перша нагода, вдягає на себе американський вояцький уніформ і йде боротися проти нищителя людства й найбільшого ворога України. І в бою паде геройською смертю. Вкриває чуже, зимне поле далекої Кореї своїм юнацьким теплим тілом. А чужа земля приймає його кров як жертву, складену в обороні вселюдського ідеалу Свободи...

..Минали дні. Чекали ми певніших вісток про Богдана. І вони приходили, але не радісні, щораз тривожніші. Повернувся лист, написаний до нього недавно перед одержанням вістки про його смерть, а кілька днів пізніше повернувся ще один лист, написаний давніше до нього. Вкінці прийшла медаля — хрест заслуги за його хоробрість і відвагу...

А вкінці... прийшла ще одна вістка, в саму річницю його геройської смерти на полі бою. Прийшла вістка ,що Богдан приїжджає...

Приїжджає, але в холодній домовині... Приїжджає, щоб недалеко від своїх рідних і близьких знайомих знайти вічний спочинок на кладовищі героїв американської землі, між своїми товаришами по зброї під Гемпстедом недалеко Ню Йорку.

І оце в річницю його смерти, що зійшлася з його похороном на американській землі, ми молимось вдруге за спокій його душі. Молимось і прощаючи його на вічний спочинок, просимо Всевишнього, щоб приймив цю жертву цілопалення й врахував її до жертв за український нарід, вірним сином якого він був. А ми прирікаємо, Богдане, пам'ятати за Твою могилу. Будемо її відвідувати, а як прийде слушний час, хочемо разом з Тобою вернутися разом з Тобою на Вільну й Незалежну Україну, для якої Ти жив, з любови до якої Ти пішов на далеке й невідоме скитання і з любови до якої Ти віддав своє молоде життя...

ДИВІЗІЯ БРИТАНСЬКОГО КОММОНВЕЛТУ

(Передова в „Глоьб енд Мейл")

Перша в історії армійська дивізія Британського Коммонвелту стала „оперативною" в Кореї. Вона складається з частин британських, канадійських і трьох інших держав — членів Коммонвелту. Нічого дивного, що її вважають за одну з найкращих армійських дивізій в світі.

Цей факт дає дещо до думання канадійцям, включаючи й членів їхнього уряду. Канада вислала свої частини до Кореї у відповідь на заклик Об'єднаних Націй, з тим однак, що формальне засудження Північної Кореї як агресора вийшло від Об'єднаних Націй. Але коли дійшло до справжніх боїв, канадійці з'єднали свої сили з братами по крові — військовими частинами Коммонвелту — та їхніми приятелями зі Злучених Держав Америки.

Дехто в нас, здається, вважає, що Об'єднані Нації зайняли місце Коммонвелту як ключевої позиції чи рішального фактора в канадійській зовнішній політиці. Дехто одверто визнає, що радіє з цієї зміни. Ці люди говорять, що Коммонвелт став таким сентиментальним об'єднанням як клюб старих кавалерів, який не має жадних завдань до виконання. Натомість ОН є керуючим органом, доцільно побудованим і з точно означеним правильником.

Крім того — кажуть вони — Канада завжди почувається як молодший член у коммонвелтському клюбі, підчас коли в Об'єднаних Націях кожна держава є вільна і рівноправна. Щоправда деякі держави в ОН є „більше рівні' 'немов ті тварини в сатирі Джорджа Оруела „Тваринний колгосп", однак там канадійці стоять на своїх власних ногах, а їхнє думання не є замрячене старими почуттями льояльности.

ОН справді стали впливовим чинником у канадійській політиці, а канадійці з належною серйозністю виконують зобов'язання супроти ОН. Однак найбільш цікаве є те, що коли йдеться про виконання завдань ОН, тоді до цього береться той сам гурт, який протиставився німецькій агресії. Не менш цікавий є і той факт, що перша мілітарна акція Об'єднаних Націй довела до зформування першої армійської дивізії Коммонвелту ,тобто форми військової організації, що її започаткував підчас другої світової війни королівський уряд (Великої Британії).

Правдою однак є й те, що схема Об'єднаних Націй, складена у 1945 році в Сан Франсіско, є вартісна, але все ще утопійна. Зате люди, на яких ми покладаємось та з якими співпрацюємо для втримання миру й безпеки, є саме тими людьми, супроти яких ми маємо почуття льояльности і приязні, що так непокоять деяких канадійців. Даремно вони турбуються тим, бо прийдеться їм почути тверду правду:

Коммонвелт залишається й надалі в центрі нашої уваги і має першенство серед канадійських закордонних зв'язків.

ВІСТІ З УКРАЇНИ

(Нотатки з совєтської преси)

НАСТУП НА НАЦІОНАЛІЗМ РОЗГОРТАЄТЬСЯ

Шостий пленум правління спілки совєтських письменників України, про який ми повідомляли попередньо, в цілості був спрямований проти українського націоналізму, як „найлютішого ворога українського народу". Ціла обширна доповідь Корнійчука про „ідеологічні відхилення в літературі" скерована була на знищення цього „ворога". Корнійчук говорив: „Безгранична ненависть до українських буржуазних націоналістів переповнює серце кожного совєтського патріота. Це вони, мерзенні зрадники, помагали німецьким фашистам... Це вони, продажні пси, люди без батьківщини, без совісти і чести, служать підлим ворогам людства... Це вони, жовтоблакитні гієни і шакали з бандерівської шайки, продавшись за кусник гнилої ковбаси американській розвідці, всяко стараються перешкодити нашому народові в будівництві комуністичного життя. Їх брудні руки обагрені кров'ю кращих синів совєтської України. Вічне прокляття і смерть їм, підлим вбивникам нашого прекрасного соратника, друга, бойового товариша, видатного письменника-большевика, полум'яного совєтського патріота Ярослава Галана... Петлюра, Бандера, вороги українського народу, криваві пси закордонних імперіялістів, тричі прокляті українським народом..."

Визнавши, що „передова українська культура завжди розвивалася в жорстокій непримиренній боротьбі проти українського буржуазного націоналізму — найлютішого ворога народу", Корнійчук заявив, що „внаслідок притуплення большевицької чуйности" в творчість совєтських письменників в УССР закрались елементи „українського буржуазного націоналізму". І головний наступ він повів проти В. Сосюри, автора вірша „Любіть Україну" та критика Ю. Кобилецького, що цього вірша „всіляко захвалював" та допомагав поширювати. Кобилецький, крім того, наважився в своїх критичних творах розглядати „українську совєтську літературу в відриві від літератури російської, замовчувати впливи російської літератури на українську". Проти тієї самої „статті совєтської конституції" провинився також М. Рильський... Іншим письменникам, поетам та критикам, прізвища яких ми вже згадували, попалося менше. У них також викрито прояви українського націоналізму, але так виходило з усього сказаного Корнійчуком, що головні виновники —три названі вище.

Корнійчук зібраним заявив: „Російська література, її титани ,вирощені генієм російського народу, — ті незрівняні вершини світової літератури. Вони особливо близькі та рідні нам, письменникам українського народу, рідного брата великого російського народу. Уважно та любовно учимося і будемо вчитися високому мистецтву..."

ВСТУПНІ ІСПИТИ

В початках цього місяця у 158-ох вищих учбових закладах і 568-ох технікумах УССР розпочалися вступні іспити. Пляном передбачено до вищих шкіл УССР прийняти в цьому році 43 тис. людей. Особливий натиск кладеться на політехніки і технікуми. „Грандіозні сталінські будови потребують багато інженерних кадрів", сказано в пресі.

(У. Думка)

БРАТ ДАЛАЙ ЛАМИ В ДОРОЗІ ДО АМЕРИКИ

Сан Франсіско. — З Тапей, на Формозі, наспіли вісті, що там прибув Юало Тондуп, третій брат володаря Тибету— Далай Лами. Він пустився літаком в дорогу до Злучених Держав, щоб закінчити тут студії.

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ У.·Н. СОЮЗУ!

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА. — Тов. Дністер, від. 430, подає до відома своїм членам, що місячні збори за вересень і побір вкладок відбудеться в неділю, 16. вересня, в год. від 12-тої до 2-гої, в Укр. Клюбі, 847 N. Franklin St. На зборах крім біжучих справ, буде вибір делеггата на загальні збори ЗУАДК і доповнюючий вибір одного члена контр. комісії нашого відділу. Просимо всіх ленів про участь у зборах і вплачення вкладок. — Р. Дяків, О. Вакай.

КНИЖКИ НАДІСЛАНІ ДО РЕДАКЦІЇ

Книжки релігійного змісту, видані в 1951 р., прислані такі:

Український Православний Календар на 1951 рік. Видання Української Православної Церкви в Злучених Державах Америки, 334 Іст 14 вул., Ню Йорк, стор. 1-208. У календарі поміщені також інформації з церковного життя в формі оголошень поодиноких парафій і церков.

„Слово Доброго Пастиря", В-во ОО. Василіян з Глен Ков, Лонґ Айленд, прислало такі книжечки (всі по 32 сторінки, величиною 16-тки): о. Севастіян Савол, ЧСВВ: Релігія і мужі науки; того ж самого автора: Мир і війна та Ватикан; о. Мелетій Войнар, ЧСВВ: За святість подружжя; о. Юліян Катрій, ЧСВВ: Через Марію до Ісуса; о. М. Станканинець, ЧСВВ: Велика обітниця Христового Серця; о. Іриней Назарко, ЧСВВ: Посів крови.

Дитяча Бібліотека „Мого Приятеля" в Шікаґо: Роман Завадович: Діва Марія Допомогла, сценічна картина; Ангел на землі (сценка на День Матері). Ст. 1-20, 8-ки.

Популярна Бібліотека „Америки", Филаделфія, Па.: Володимир Татомир: Правда визволить нас. Ст. 1-16. вел. 16-ки.

Ставайте членами Українського Народного Союзу, а тим самим і співвласниками дванадцяти мільйонового Союзового майна!

ТАРЗАН, ч. 2675. Признання

Напів задушений Нума пробував струсити людину, яка прилягла до його хребта. Вкінці Тарзанів ніж найшов велике серце.

Коли Нума згинув, переможний крик бика-мавпи, що морозив кров у жилах, кинув нетри в глибоку наглу мовчанку.

„Роберт не міг би того вчинити. Хто ти такий?" — запиталася Лета. — „Я мавп'ячий Тарзан" — відповів спокійно Тарзан.